

USTAWA

z dnia ...

o zmianie ustawy - Prawo oświatowe

Art. 1. W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 83 w ust. 4 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) sposób informowania rodziców uczniów o wydawanych opiniach, o których mowa w art. 86, oraz wynikach działań, o których mowa w art. 84 ust. 2 pkt 4.”;

2) w art. 84 w ust. 2 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) monitorowanie działalności stowarzyszenia lub innej organizacji, o których mowa w art. 86 ust. 1, prowadzących działalność w szkole lub placówce oraz informowanie rodziców uczniów o wynikach monitorowania.”;

3) w art. 86:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przedszkolu oraz szkole podstawowej zabroniona jest działalność stowarzyszeń i innych organizacji promujących zagadnienia związane z seksualizacją dzieci.

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2f w brzmieniu:

„2a. Stowarzyszenie lub inna organizacja, o których mowa w ust. 1, zamierzająca podjąć działalność w szkole lub placówce przekazuje dyrektorowi tej szkoły lub placówki, w postaci elektronicznej i papierowej, informację zawierającą w szczególności:

- 1) opis dotychczasowej działalności stowarzyszenia lub innej organizacji;
- 2) cele i treści, które mają być realizowane w szkole lub placówce w ramach działalności prowadzonej przez stowarzyszenie lub inną organizację;
- 3) opis materiałów wykorzystywanych do realizacji celów i treści, o których mowa w pkt 2.

2b. Dyrektor szkoły lub placówki niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia z opisem dotychczasowej działalności oraz treści, które mają być realizowane przez stowarzyszenie lub organizację, o których mowa w ust. 1, zwraca się do rady szkoły lub placówki oraz do rady rodziców o wyrażenie opinii jednocześnie informując o zgłoszeniu właściwy organ nadzoru pedagogicznego oraz organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2c. Po uzyskaniu opinii, o których mowa w ust. 2b, dyrektor szkoły lub placówki umożliwia rodzicom zapoznanie się z nimi.

2d. Brak pozytywnych opinii, o których mowa w ust. 2b, skutkuje uniemożliwieniem prowadzenia działalności przez stowarzyszenie lub organizację, o których mowa w ust. 1.

2e. Udział w zajęciach prowadzonych przez stowarzyszenie lub organizację, o których mowa w ust. 1, wymaga pisemnej zgody rodziców ucznia, a w przypadku ucznia pełnoletniego - tego ucznia.

2f. Opinie, o których mowa w ust. 2b, nie są wymagane w przypadku zajęć organizowanych i prowadzonych:

- 1) w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej lub
- 2) w ramach zadań realizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, o których mowa w art. 8b ust. 2 pkt 2-7 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608), lub
- 3) przez organizację harcerską objętą Honorowym Protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej działającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4) przez Polski Czerwony Krzyż, o którym mowa w ustawie z dnia 16 listopada 1964 r. o Polskim Czerwonym Krzyżu (Dz. U. z 2019 r. poz. 179).

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2023 r.

UZASADNIENIE

I. Przedmiot i cel ustawy

Przedmiotowy projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, stanowiący realizację konstytucyjnego prawa inicjatywy ustawodawczej obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, zawiera propozycje zmian w zakresie działalności prowadzonej przez stowarzyszenia i inne organizacje, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki.

Proponowane w projekcie ustawy rozwiązania, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, mają na celu wzmocnienie pozycji i głosu rodziców oraz ich przedstawicieli w społecznym organie szkoły (radzie rodziców) w zakresie skutecznego sprzeciwiania się niepożądanym treściom kierowanych do ich dzieci przez stowarzyszenia lub inne organizacje, o których mowa w art. 86 ust. 1 ustawy. Obecny stan powoduje wystąpienie znaczącej luki prawnej, która polega na tym, że rodzice dzieci, których prawa są naruszane, lub narażone na naruszenie mają bardzo ograniczoną ścieżkę prawną, aby móc skutecznie bezpośrednio im zapobiegać.

Za wprowadzeniem proponowanych zmian przemawiają także ugruntowane wyniki badań naukowych, wskazane chociażby w raporcie Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego (American Psychological Association) na temat seksualizacji. Wynika z nich, że wczesne zetknięcie się dzieci z materiałami i zachowaniami o charakterze seksualnym lub przemocowym może spowodować, że przez całe życie będą one miały trudności w rozwoju seksualnym oraz w budowaniu bliskich relacji (Herman, 1992; Scharff i Scharff, 1994). Shengold (1989) argumentował, że mechanizm, który wywołuje takie skutki, jest naturalnym procesem rozwoju. Jeśli dziecko doświadcza nadużyć seksualnych w postaci epatowania materiałami lub zachowaniami seksualnymi, jest to dla niego trudne do udźwignięcia, dziecko jest tym przytłoczone i musi się przed tym bronić. W teoriach psychoanalitycznych sposoby obrony, którymi tłumaczy się samoseksualizację i ryzykowne zachowania seksualne, prowadzące do retraumatyzacji, są nazywane „przeżyciem” (enactment) i „powtarzaniem” (repetition) (Rachman, Kennedy i Yard, 2005). Mogą one prowadzić do wyboru destruktywnych stylów życia.

Dodatkowo prezentowany projekt dodaje nowy przepis w postaci art. 86 ust. 1 a ustawy wprowadzając doń zakaz możliwości działalności na terenie przedszkoli i szkół podstawowych stowarzyszeń i organizacji promujących zagadnienia związane z seksualizacją dzieci.

Jednocześnie projektowane rozwiązania nie burzą ugruntowanego systemu kontroli i nadzoru nad funkcjonowaniem szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych.

II. Rozwiązania szczegółowe

Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami rada rodziców winna w sposób transparentny uregulować sposób informowania rodziców uczniów o wykonywaniu przezeń działań (proponowany art. 83 ust. 4 pkt 3).

Jednocześnie projektodawcy nie narzucają „z góry” sposobu uregulowania utrwalonych praktyk komunikacyjnych. Rada rodziców uzyskała także wyraźnie wskazaną kompetencję kontrolną wobec działalności w szkole lub placówce oświatowo - wychowawczej, organizacji pozarządowych spełniających kryteria podmiotów społecznych mogących prowadzić działalność na jej terenie (proponowany art. 84 ust. 2 pkt 4).

W przedkładanym projekcie zaproponowano także system swoistego nadzoru „wewnętrznego” wiążącego wydanie przez dyrektora zgody o ewentualnym dopuszczeniu organizacji społecznej do działania na terenie szkoły lub innej placówki (proponowany art. 86 ust. 2b-2d). Dyrektor bowiem nie będzie mógł wyrazić takiej zgody zanim nie uzyska od zainteresowanej organizacji szczegółowych informacji o planowanej jej aktywności na terenie szkoły, które następnie niezwłocznie winien przekazać wymienionym podmiotom. Jednocześnie funkcja kontrolująca działania dyrektora szkoły nie zostanie uszczuplona ani organom prowadzącym daną szkołę ani właściwym organom nadzoru pedagogicznego.

Z kolei wyraźnym wzmocnieniem roli poszczególnych rodziców w zakresie uczestnictwa (lub braku uczestnictwa) ich dziecka w zajęciach prowadzonych przez - zweryfikowane zarówno przez dyrektora jak i rady szkoły oraz rodziców - organizacje społeczne działające na terenie szkoły jest proponowany art. 86 ust. 2e.

W ramach zmian dotyczących art. 86 ust. 1a ustawy przewiduje się wyłączenie (tak jak ma to miejsce w przypadku partii politycznych) możliwości działania stowarzyszeń i organizacji chcących na terenie przedszkoli i szkół podstawowych promować zagadnienia związane z seksualizacją dzieci. Warto podkreślić, że prowadzenie takiej działalności przez podmioty spoza wewnętrznego systemu szkolnego generuje zwiększone ryzyko niewłaściwego przekazywania wiedzy oraz wywierania negatywnego wpływu na prawidłowy rozwój uczniów (szczególnie tych najmłodszych) na poszczególnych etapach dojrzewania. W ocenie projektodawcy elementy edukacji seksualnej dzieci i młodzieży powinny być nauczane przez wykwalifikowane w tym zakresie kadry nauczycielskie, bez udziału podmiotów zewnętrznych. Warto zaznaczyć, że wyłączenie możliwości prowadzenia takiej działalności w szkole, zwłaszcza zajęć z uczniami, ma mieć charakter generalny i nie ograniczać się do tej czy innej strony dyskursu publicznego.

Projektowane ujęcie w pełni oddaje prawa rodziców zagwarantowane choćby w art. 48 ust. 1, art. 53 ust. 3, a przede wszystkim w art. 72 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Harmonizuje się także z dyrektywą wynikającą z treści art. 93 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a także z treścią art. 26 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz z treścią art. 14 pkt 2 Konwencji Praw Dziecka.

Należy także odnotować, że projektowane przepisy przewidują (proponowany art. 86 ust. 2f), iż opinia rady szkoły i rady rodziców, nie będzie wymagana w przypadku zajęć organizowanych i prowadzonych:

- 1) w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej lub
- 2) w ramach zadań realizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, o których mowa w art. 8b ust. 2 pkt 2-7 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608), lub
- 3) przez organizację harcerską objętą Honorowym Protektoratem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej działającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 4) przez Polski Czerwony Krzyż działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pod nadzorem Prezesa Rady Ministrów.

III. Dodatkowe informacje

Projekt ustawy nie pociąga za sobą skutków finansowych dla sektora finansów publicznych i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów niepublicznych.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.